

УДК: 635.925(477.44)

**ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ СТВОРЕННЯ
КОЛЕКЦІЇ ПІВОНІЙ НА БАЗІ
БОТАНІЧНОГО САДУ «ПОДІЛЛЯ»
ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

В. А. МАЗУР, канд. с.-г. наук,
доцент, ректор ВНАУ

В. М. ПРОКОПЧУК, канд. біол.
наук, доцент

Г. В. ПАНЦИРЕВА, канд. с.-г.
наук, старший викладач

Вінницький національний
аграрний університет

*Проаналізовано сучасний стан напрямків використання трав'янистих видів *Raeonia L.* та визначено їх перспективність для озеленення зони Поділля. Вивчено сорти та гібриди культури півонії, занесені до Державного реєстру України та проаналізована динаміка їх створення за роками. Проведено аналіз досліджень та публікацій сортів Півонії молочноцвітної щодо селекційної роботи в нашій державі. Досліджено декоративні властивості сортів півонії трав'янистої (*Raeonia lactiflora* Pall.) та вивчено характеристики представлених оригіномом сортових ознак за всіма показниками.*

*За результатами досліджень сорти *Raeonia L.*, що внесені до Державного реєстру за комплексом показників, які визначають їх декоративність та господарсько-біологічні якості, рекомендуються як об'єкти для збагачення асортименту рослин для озеленення зони Поділля та Вінницького національного аграрного університету. Проведено аналіз видового та сортового складу *Raeonia L.* для створення моносаду на базі ботанічного саду «Поділля» Вінницького національного аграрного університету.*

Результати досліджень будуть використані для курсу лекцій та практичних занять за програмою спеціальності «Садово-паркове господарство» для студентів агрономічного факультету Вінницького національного аграрного університету.

Ключові слова: *Raeonia L.*, сорт, зона вирощування, напрям використання, забарвлення квітки, строк цвітіння, аромат.

Табл.4. Літ.14.

Постановка проблеми. Актуальним для будь-якої країни світу, у тому числі й України, є збагачення та оновлення асортименту декоративних рослин. Введення у широку виробничу практику нових перспективних сортів, відібраних в результаті багаторічних досліджень, залишається одним з основних завдань селекції [1].

Сучасним напрямком в озелененні є вивчення та впровадження нових квітково-декоративних рослин з достатньою сировинною базою [2].

Перспективними у цьому відношенні є рослини півонії, зокрема декоративні види, що здавна застосовувалися ще і в народній медицині, завдяки цілющим властивостям. Півонії займають провідне місце серед багаторічників, які здатні перезимовувати у відкритому ґрунті. Висока декоративність, довговічність та можливість широкого використання в декоративному садівництві, екологічна пластичність не тільки видів, але і більшості сортів дає змогу вирощувати дані рослини в різних кліматичних зонах України [3].

Створення нових сортів та їх систематика дозволить значно розширити використання культури півонії в озелененні та збагатити культивовану флору зони Поділля та України в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вперше селекційна робота по виведенню нових сортів була проведена у Китаї у XVI столітті, проте особливу увагу селекції півонії отримано в Японії, де була виведена перша «Японська» група. З початку XIX століття починається бурхлива історія в селекції півоній. Особливу популярність півонія знайшла у французьких та англійських селекціонерів. Після першої світової війни селекція півоній перемістилася в США разом із міжвидовою гібридизацією [4].

Найбільш поширеними у світовому декоративному садівництві є *Paeonia lactiflora* Pall (Півонія молочноквіткова) – це багаторічні рослини трав'янистого типу, які належить до родини півонієвих (*Paeoniaceae*). У світі налічується близько 5000 сортів [5].

Як білі, так і червоні форми *Paeonia lactiflora* Pall. вирощувалися в садах Китаю з 536 року. Тут з'являються і перші сорти, оскільки розведення і вирощування півоній вважалось богоугодною справою. До видатних науковців селекціонерів світового масштабу відносять Н. Лімон, Д. Калот, Ф. Кроус, В. Лемоне, Ч. Вердієр, А. Дессерт, А. Мілез. До нашого часу не втратили популярності такі їх сорти: *Festiva Maxima*, *Edulis Superba*, *Philomele*, *Mons. Jules Elie*, *Felix Crousse*, *Albatre*, *Le Cygne*, *Mont Blanc*, *Sarah Bernhard*, *Solange* та інші, які були інтродуковані у різні країни світу, в тому числі вони є цінними складовими колекційного фонду Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка НАН України (НБС) [6].

Виведення нових сортів півонії проводились в межах одного виду – півонії молочноквіткової до XX століття. У 1880-1890 роках вперше спроби отримати міжвидові гібриди довелось у Європі. Французький селекціонер В. Лемоне успішно схрестив два види – *P. lactiflora* і *P. witmanniana*. У той же час у Німеччині Г. Арендс отримав гібриди схрестивши *P. peregrina* і

P. witmanniana, а англійський селекціонер П. Берр схрестив *P. officinalis* L. і *P. arietina* Anderson. Вагомий внесок у здійснення міжвидової гібридизації півоній зробили американські селекціонери М. Гласок, М. Аутен, В. Меїнс, В. Боксток, В. Креклер, М. Фріборн і особливо професор А. Саундерс [7].

Становлення і розвиток селекційних досліджень у НБС пов'язані з академіком Миколою Миколайовичем Гришко, оскільки асортимент квітково-декоративних рослин у той час був дуже бідним. Унікальні колекції квітково-декоративних рослин, що зібрані у відділі квітникарства з різних ботаніко-географічних регіонів світу, стали основою для створення нових сортів і гібридів [7, 8].

В Україні селекцію півонії розпочато у 50-х роках минулого століття вчені квітникарі А. А. Сосновець і І. С. Краснова. В Україні велику селекційну роботу веде Київський Ботанічний Сад ім. Гришка. Вчений-селекціонер В. Ф. Горобець створив багато сортів: Хохлома, Ірокез, Червоний Оксамит, Червоні Вітрила, Офелія, Ювілей Києва, Перлова Розсип, Скарбниця і багато інших, які є основою для народної селекції [9].

Використання міжвидової гібридизації дозволило створити сорти з дуже ранніми термінами цвітіння та різноманітним забарвленням (червоного, коралового, вишневого, лавандового кольорів). Залежно від використання півонії поділяються на паркові, зрізочні, універсальні. У сімействі Півонієвих всього один вид Півонія, в якому існує три групи – деревовидні, трав'янисті і Іто-півонії, що представляють собою гібрид перших і других.

Деревовидні півонії в основному вирощують у країнах Сходу. Трав'янисті півонії поширені більш широко в Середземномор'ї, Азії, Європі, Північній Америці. Висока морозостійкість цих рослин дозволяє вирощувати їх практично по всій території України. У природі трав'янисті півонії зростають на будь-яких відкритих сонцю місцях – на лісових галявинах, в степах, на луках і гірських схилах. Немає їх тільки там, де занадто багато вологи [10].

Мета та об'єкт досліджень. Проаналізувати декоративні характеристики сортів української селекції *Paeonia L.* з метою створення моносаду півоній у співпраці з українською спілки «Півонії» на базі ботанічного саду «Поділля» Вінницького національного аграрного університету.

Відповідно до мети основним завданням було виявлення найбільш перспективних сортів вітчизняної селекції для створення колекції культури півонії. Результати досліджень будуть використані для курсу лекцій та практичних занять за програмою спеціальності «Садово-паркове господарство» для студентів агрономічного факультету Вінницького національного аграрного університету.

Методика та умови досліджень. Матеріалом для досліджень були сорти та гібриди *Paeonia L.*, занесені до реєстру сортів рослин України і рекомендовані для поширення.

Дослідження проводили протягом 2016-2018 рр. на базі експозиційної ділянки ботанічного саду «Поділля» Вінницького національного аграрного університету. Грунтово-кліматичні умови зони дослідження сприятливі для вирощування досліджуваного виду *Paeonia L.*

Результати досліджень. Проаналізувавши Державний реєстр сортів *Raeonia L.*, встановлено, що селекційна робота зі створення нових сортів півонії в Україні знаходиться ще на недостатньому рівні. Асортимент виду *Raeonia L.* в Україні становить, на сьогоднішній день, 42 сорти та гібриди (табл.1).

Більшість сортів створено за рахунок гібридного фонду на основі сортів півонії молочноквіткової (*P. lactiflora*), а також вихідним матеріалом для селекційного процесу слугували сорти *P. lactiflora*, *P. officinalis* «Rubra Plena», дикорослі види з різних кліматичних регіонів світу (*P. anomala L.*, *P. arietina* Anderson, *P. humilis* Retz., *P. steveniana* (Stev.) Kem.-Nath., *P. officinalis L.*, *P. officinalis var. banatica L.*, *P. peregrina* Mill., *P. wittmanniana ma inuii*).

Реєстрація сортів досліджуваного виду півонії в Україні проводилась протягом 25 років. Встановлено, що починаючи з 2003 по 2012 роки до Державного реєстру сортів *Raeonia L.* придатних до поширення не реєстрували сорти.

Селекційна робота по створенню нових сортів півонії відновилась у 2013 році.

Таблиця 1

Реєстрація сортів півонії в Державному Реєстрі сортів рослин, придатних для поширення в Україні у 2018 році за роками в Україні (1993-2018 рр.)

Культура	Кількість зареєстрованих сортів		
	1993-1999 рр	2000-2009 рр	2010-2018 рр
<i>Raeonia L.</i>	12	20	10
Всього	42		

* Джерело: сформовано на основі власних результатів досліджень

У Державному реєстрі сортів рослин України наявні наступні сорти півонії: Ясочка, Ювілей Києва, Чумацький Шлях, Червона Вежа, Чемпіон, Чарівник, Чаклунка, Червоні вітрила, Червоний оксамит, Хохлома, Фаворит, Світлана, Світоч, Скарбниця, Писанка Коломиї, Офелія, Метелик, Малинова Ватра, Мрія, Ліхтарик, Либідь, Кобзар, Корифей, Квазімодо, Ірокез, Жемчужна розсип, Дукат, Геркулес, Весільна, Бенефіс, Берегиня, Антей, Весняне дефіле, Світанкова поема, Зоряна, Чебурашка, Кокетка, Героям небесної сотні, Травневі роси, Блондин, Чорномор, Світлячок (табл. 2) [11].

Основними напрямками використання сортів та гібридів *Raeonia L.* є декоративний (озеленення, зріз) та лікарський. Рослина культивується, як правило, в квітниках і садах як декоративна, а в народній медицині використовується крім квіток і кореневище півонії [12-14].

Таблиця 2

**Сорти *Raeonia L.*, що внесені до Державного Реєстру сортів рослин,
придатних для поширення в Україні у 2018 році**

№ п. п	Сорт (гібрид)	Рекомендована зона для вирощування	Використання	Рік реєстрації
1	Ясочка	Лісостеп, Полісся	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	1997
2	Ювілей Києва		Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2003
3	Чумацький Шлях		Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2009
4	Червона Вежа		Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2008
5	Чемпіон		Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2008
6	Чарівник	Лісостеп, Полісся, Степ	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2008
7	Чаклунка		Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2003
8	Червоні вітрила	Лісостеп, Полісся	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2000
9	Червоний оксамит	Лісостеп, Полісся	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	1993
10	Хохлома	Лісостеп, Полісся	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	1993
11	Фаворит		Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2008
12	Світлана	Лісостеп, Полісся, Степ	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2008
13	Світоч	Лісостеп, Полісся	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	1994
14	Скарбниця	Лісостеп, Полісся	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	1998
15	Писанка Коломиї	Лісостеп, Полісся	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2009
16	Офелія		Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2000
17	Метелик		Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2008
18	Малинова Ватра		Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2009
19	Мрія	Лісостеп, Полісся	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	1997
20	Ліхтарик	Лісостеп, Полісся, Степ	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2008
21	Либідь	Лісостеп, Полісся	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	1997

продов. табл.2

22	Кобзар	Лісостеп, Полісся, Степ	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2008
23	Корифей		Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2003
24	Квазімодо		Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2009
25	Ірокез	Лісостеп, Полісся, Степ	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2008
26	Жемчужна розсип	Лісостеп, Полісся	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	1994
27	Дукат	Лісостеп, Полісся	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	1997
28	Геркулес		Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2009
29	Весільна	Лісостеп, Полісся	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	1997
30	Бенефіс		Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	2003
31	Берегиня	Лісостеп, Полісся	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	1997
32	Антей	Лісостеп, Полісся	Декоративні та лікарські / Ornamental and Healing	1999
33	Весняне дефіле	Лісостеп, Полісся	Декоративні / Ornamental	2016
34	Світанкова поема	Лісостеп, Полісся	Декоративні / Ornamental	2013
35	Зоряна	Лісостеп, Полісся	Декоративні / Ornamental	2013
36	Чебурашка	Лісостеп, Полісся	Декоративні / Ornamental	2013
37	Кокетка	Лісостеп, Полісся	Декоративні / Ornamental	2013
38	Героям небесної сотні	Лісостеп, Полісся	Декоративні / Ornamental	2016
39	Травневі роси	Лісостеп, Полісся	Декоративні / Ornamental	2016
40	Чорномор	Лісостеп, Полісся	Декоративні / Ornamental	2016
41	Блондин	Лісостеп, Полісся	Декоративні / Ornamental	2016
42	Світлячок	Лісостеп, Полісся	Декоративні / Ornamental	2016

** Інформація наведена для виду, сорти якого використовуються в декоративному садівництві

Джерело: сформовано на основі власних результатів досліджень

За результатами досліджень наведені основні морфометричні показники (висота рослин, діаметр та забарвлення квітки, строки цвітіння) декоративно-цінних сортів *Paeonia L.* (табл. 3).

Таблиця 3

Морфометричні показники, забарвлення квітки та строки цвітіння декоративно-цінних сортів *Paeonia L.*

№	Сорт (гібрид)	Висота рослин, см	Діаметр квітки, см	Строки цвітіння	Забарвлення квітки	Аромат	Форма квітки
1	Ясочка	до 90	до 17	середній	рожеве	слабкий	махрові
2	Ювілей Києва	до 90	до 20	середньо-пізній	біле	ароматна	махрові, трояндоподібні
3	Чумацький Шлях	до 70	до 15	дуже ранній	червоне	слабкий	немахрові
4	Червона Вежа	до 100	до 15	ранній	червоне	ароматна	напівмахрова
5	Чемпіон	до 90	до 18	середній	біле	ароматна	махрова, трояндоподібна
6	Чарівник	до 80	до 18	середній	біле	ароматна	махрова
7	Чаклунка	до 90	до 17	ранній	червоне	ароматна	махрова
8	Червоні вітрила	до 110	до 15	ранній	червоне	слабкий	немахрові
9	Червоний оксамит	до 110	до 15	ранньо середній	червоне	слабкий	махрова, напівмахрова
10	Хохлома	до 80	до 16	ранній	червоне	слабкий	проста
11	Фаворит	до 60	до 14	середній	червоне	слабкий	махрова, трояндоподібна
12	Світлана	до 100	до 18	пізній	рожеве	слабкий	махрова, трояндоподібна
13	Світоч	до 70	до 16	середньо-пізній	червоне, рожеве	слабкий	махрова
14	Скарбниця	до 80	до 16	середній	рожеве	слабкий	махрова, трояндоподібна
15	Писанка Коломиї	до 80	до 15	дуже ранній	червоне	слабкий	проста
16	Офелія	до 80	до 16	дуже ранній	червоне	слабкий	махрова, трояндоподібна
17	Метелик	до 75	до 17	дуже ранній	рожеве	ароматна	махрова
18	Малинова Ватра	до 110	до 18	середній	червоне	ароматна	махрова
19	Мрія	до 90	до 16	середній	біле	слабкий	махрова, трояндоподібна
20	Ліхтарик	до 70	до 14	середній	рожеве	ароматна	махрова
21	Либідь	до 105	до 18	дуже пізній	рожеве	слабкий	махрова

продов. табл.3

22	Кобзар	до 110	до 18	середньо пізній	рожеве	ароматна	махрова
23	Корифей	до 80	до 16	середній	червоне	слабкий	махрова, трояндоподібна
24	Квазімодо	до 100	до 15	середній	рожеве	слабкий	махрова
25	Ірокез	до 100	до 18	дуже ранній	рожеве	слабкий	махрова
26	Жемчужна розсип	до 80	до 16	ранній	рожеве, жовте	ароматна	японська форма
27	Дукат	до 100	до 18	середній	червоне	слабкий	махрова
28	Геркулес	до 110	до 20	ранній	червоне	слабкий	махрова, трояндоподібна
29	Весільна	до 80	до 17	ранній	біле	ароматна	махрова, трояндоподібна
30	Бенефіс	до 80	до 18	дуже ранній	червоне	слабкий	махрова, трояндоподібна
31	Берегиня	до 70	до 15	ранній	рожеве	слабкий	махрова
32	Антей	до 80	до 16	середній	червоне	слабкий	махрова, трояндоподібна
33	Весняне дефіле	до 70	до 15	ранній	рожеве	слабкий	немахрова
33	Світанкова поема	до 70	до 16	дуже ранній	рожеве	слабкий	немахрова
34	Зоряна	до 85	до 14	ранній	рожеве	ароматна	анемоподібна
35	Чебурашка	до 80	до 13	ранній	червоне	ароматна	японська форма
36	Кокетка	до 95	до 20	дуже ранній	рожеве	ароматна	немахрова
37	Героям небесної сотні	до 90	до 16	ранній	рожево- пурпурний	слабкий	немахрова
38	Травневі роси	до 70	до 16	дуже ранній	рожеве	слабкий	немахрова
39	Чорномор	до 70	до 14	ранній	червоне	ароматна	махрова
40	Блондин	до 60	до 15	дуже	біле	слабкий	немахрова
41	Світлячок	до 70	до 15	дуже ранній	рожеве	ароматна	напівмахрова
42	Світанкова поема	до 70	до 16	дуже ранній	рожеве	слабкий	немахрова

* Інформація наведена для виду, сорти якого використовуються в декоративному садівництві

Джерело: сформовано на основі власних результатів досліджень

Таким чином, природні можливості виду *Paeonia lactiflora* Pall, пластичність до зміни їх життєвої форми, висока якість за сукупністю ознак, що визначають їх надзвичайну декоративність характеризує дані сорти як джерело для збагачення асортименту декоративних культур в Україні.

Узагальнені рекомендації щодо використання різних сортів виду *Paeonia lactiflora* Pall вітчизняної селекції в озелененні з урахуванням їх біоморфологічних особливостей наведені в табл. 4.

Таблиця 4

**Рекомендації з використання основних декоративно-цінних сортів
*Paeonia L.***

Назва сорту (гібриду)	Життєва форма	Період збереження декоративності зрізаних квітів у воді, днів	Рекомендації з використання
Ясочка, Ювілей Києва, Чумацький Шлях, Червона Вежа, Чемпіон, Чарівник, Чаклунка, Червоні вітрила, Червоний оксамит, Хохлома, Фаворит, Світлана, Світоч, Скарбниця, Писанка Коломиї, Офелія, Метелик, Малинова Ватра, Мрія, Ліхтарик, Либідь, Кобзар, Корифей, Квазімодо, Ірокез, Дукат, Геркулес, Весільна, Бенефіс, Берегиня, Антей, Героям небесної сотні, Травневі роси, Чорномор, Світлячок, Світанкова поема	багаторічник	до 23-25	на зріз, групові та поодинокі посадки, міксбордер, букети, рабатки, клумби, бордюри, підпірні стінки, солітери на фоні газону, монокультурні сади
Чебурашка, Блондин, Жемчужна розсип	багаторічник	до 20-23	альпінарії групові міксбордер, рабатки, клумби, бордюри, монокультурні сади

* Інформація наведена для виду, сорти якого використовуються в декоративному садівництві
Джерело: сформовано на основі власних результатів досліджень

Усі сорти *Paeonia lactiflora* Pall української селекції – багаторічники, проте вони різняться за розмірами і формами, забарвленням, будовою квітів, тривалістю цвітіння тощо. Саме збагачення сортової різноманітності декоративного виду *Paeonia L.* селекції, розширення варіантів простих і комплексних садових композицій з їх участю, більш рівномірне їх розміщення в межах населених пунктів, значно наблизить оформлення населених міст України до рівня кращих світових зразків.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Встановлено, у галузі садівництва рід *Paeonia L.* представлений як значною кількістю видів (40), так

і багатим сортовим асортиментом, що становить більше 5000 сортів. Водночас виявлено, що до асортименту декоративних культур України входить 5 видів, тобто менше 2 % сортів. З практичної точки зору усі досліджувані сорти та гідриди української селекції викликають інтерес як потенційно цінні об'єкти для збагачення асортименту декоративних рослин України та є перспективними для створення моносаду на базі Вінницького національного аграрного університету.

Список використаної літератури

1. Лаптев О.О. Інтродукція та акліматизація рослин з основами озеленення. Київ: Фітосоціоцентр, 2001. 109 с.
2. Cowling W.A. Plant breeding for stable agriculture: Presidential Address. Western Australia, 1994. P. 183-184.
3. Сахацька І.М. Встановлення жирнокислотного складу кореневищ з коренями півонії лікарської сортів «ALBA PLENA» та «ROSEA PLENA». *Український медичний альманах*. 2012. Том 15. № 1. С.139-140.
4. Іщук Л.П., Олешко О.Г., Черняк В. М. Квітникарство. 2014. С. 56-57.
5. Марковский Ю. Декоративные многолетники. СПб.: Мир и семья, 2002. 196 с.
6. Сидорук Т.М. Трав'янисті багаторічні рослини відкритого ґрунту Національного дендропарку «Софіївка». Умань: УВПІ, 2007. С. 115-122.
7. Горобець В.Ф. Створення вітчизняних сортів півонії з використанням методу віддаленої гібридизації. *Фактори експериментальної еволюції організмів*. 2017. Том 2. С. 128-132.
8. Бессонова В.П. Рослини квітників. Довідник. Дніпропетровськ: Вид-во «Свідлер А.Л.», 2010. 176 с.
9. Беренжер А., Поль Г., Грассар Е. Энциклопедия лекарственных растений. Ридерз дайджест, 2004. 351 с.
10. Брукс Д. Краткая энциклопедия садового дизайна. М.: ЗАО «БММ», 2009. 224 с.
11. Каталог сортів рослин, придатних для поширення в Україні на 2018 рік (витяг), 2018. С. 412-414.
12. Березкина И. В. Библия садовых растений. М.: Эксмо, 2010. 256 с.
13. Солоненко В.І., Ватаманюк О.В. Класифікація топіарних форм в садово-парковому будівництві. *Збірник наукових праць ВНАУ. Сільське господарство та лісівництво*. 2016. №3. С. 200-209.
14. Прокопчук В. М. Первинна інтродукційна оцінка сортів *Antirrhinum Majus* в умовах біостаціонару Вінницького національного аграрного університету. *Збірник наукових праць ВНАУ. Сільське господарство та лісівництво*. 2017. Вип. 7 (Том 1). – С. 113-120.

Список використаної літератури у транслітерації / References

1. Laptiev O.O. (2001). Introduktsiia ta aklimatyzatsiia roslyn z osnovamy ozelenennia [Introduction and acclimatization of plants with the basics of landscaping] Kyiv: *Fitosotsiotsentr. – Phytocenter*. 109 [in Ukrainian].
2. Sowling W.A. (1994). Plant breeding for stable agriculture [Plant breeding for stable agriculture]. Presidential Address. Western Australia. 183-184. [in Australia].
3. Sakhatska I.M. (2012). Vstanovlennia zhynokyslotnoho skladu korenevyyshch z koreniamy pivonii likarskoi sortiv «ALBA PLENA» ta «ROSEA PLENA» [Establishment of fatty acid composition of rhizomes with roots of peony of medicinal varieties "ALBA PLENA" and "ROSEA PLENA"]. *Ukrainian medical almanac – Ukrainian medical almanac*. (Vols. 15. 1), 139-140. [in Ukrainian].
4. Ishchuk L.P., Oleshko O.H., Cherniak V. M. (2014). Kvitnykarstvo [Floriculture]. 56-57. [in Ukrainian].
5. Markovskiy Yu. (2002). Dekorativnye mnoholetnyky [*Decorative perennials*]. SPb.: Myr y semia. [in Russian].
6. Sydoruk T.M. (2007). Travianyisti bahatorichni roslyny vidkrytoho gruntu Natsionalnoho dendroparku «Sofiivka» [*Herbaceous Perennial Plants of Open Soil of the National Dendroparks "Sofiyivka"*]. Uman: UVPP. 115-122. [in Ukrainian].
7. Horobets V.F. (2017). Stvorennia vitchyznianskykh sortiv pivonii z vykorystanniam metodu viddalenoї hibrydyzatsii [*Creation of domestic peonies using the method of remote hybridization*]. *Fakty eksperymentalnoi evoliutsii orhanizmiv – Factors of experimental evolution of organisms*. (Vols. 2). 128-132. [in Ukrainian].
8. Bessonova V.P. (2010). Roslyny kvitnykiv [*Plants of flower beds*]. Dovidnyk. Directory. Dnipropetrovsk: Vyd-vo «Svidler A.L.». [in Ukrainian].
9. Berenzher A., Pol H., Hrassar E. (2004). Entsiklopedyia lekarstvennykh rastenyi [*Encyclopedia of Medicinal Plants*]. Ryderz daidzhest. [in Russian].
10. Bruks D. (2009). Kratkaia entsyklopedyia sadovoho dyzaina [*Brief encyclopedia of garden design*]. Moskva.: ZAO «BMM». [in Russian].
11. Kataloh sortiv roslyn, prydatnykh dlia poshyrennia v Ukraini na 2018 rik (vytiah) (2018). [*Catalog of plant varieties, suitable for distribution in Ukraine for 2018 (extraction)*]. [in Ukrainian].
12. Berezkyina Y. V. (2010). Byblyia sadovykh rastenyi [*Bible Garden Plants*]. Moskva.: Эksmo. [in Russian].
13. Solonenko V.I., Vatamanyuk O.V. (2016). Klasy fikaciya topiarnyx form v sadovo-parkovomu budivnyctvi [*Classification of topiar forms in garden construction*]. *Zbirnyk naukovykh pracz VNAU. Silske gospodarstvo ta lisvnyctvo – Collection of scientific works of VNAU. Agriculture and forestry*, 3, 200-209. [in Ukrainian].
14. Prokopchuk V. M.(2017) Pervynna introdukciyna ocinka sortiv Antirrhinum Majus v umovax biostacionaru Vinnyczkogo nacionalnogo agrarnogo universytetu [*Primary introductory evaluation of the Antirrhinum Majus varieties in the conditions of the Biostationary of Vinnytsia National Agrarian University*]. *Zbirnyk*

aukovyx pracz VNAU. Cilske gospodarstvo ta lisivnyctvo – Collection of scientific works of VNAU. Agriculture and forestry, Issue 7. Vols.1. 113-120. [in Ukrainian].

АННОТАЦИЯ
ПЕРСПЕКТИВНОСТЬ СОЗДАНИЯ КОЛЛЕКЦИИ ПИОНОВ НА БАЗЕ
БОТАНИЧЕСКОГО САДА «ПОДОЛЬЕ» ВИННИЦКОГО
НАЦИОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНИВЕРСИТЕТА

*Проанализировано современное состояние направлений использования травянистых видов *Paeonia L.* и определена их перспективность для озеленения зоны Подолья. Изучено сорта и гибриды культуры пиона, занесены в Государственный реестр Украины и проанализирована динамика их создания по годам. Проведен анализ исследований и публикаций сортов Пионов молочноцветной по селекционной работе в нашем государстве. Исследованы декоративные свойства сортов пиона травянистого и изучена характеристика представленных оригинатором сортовых признаков по всем показателям. По результатам исследований сорта *Paeonia L.*, внесенных в Государственный реестр по комплексу показателей, определяющих их декоративность и хозяйственно-биологические качества, рекомендуются в качестве объектов для обогащения ассортимента растений для озеленения зоны Подолья и Винницкого национального аграрного университета. Проведенный анализ видового и сортового состава *Paeonia L.* для создания моносада на базе ботанического сада «Подолье» Винницкого национального аграрного университета. Результаты исследований будут использованы для курса лекций и практических занятий по программе специальности «Садово-парковое хозяйство» для студентов агрономического факультета Винницкого национального аграрного университета.*

Ключевые слова: *Paeonia L.*, сорт, зона выращивания, направление использования, окраска цветка, срок цветения, аромат.

Табл.4. Лит. 14.

ANNOTATION
PERSPECTIVITY CREATION OF PIONS COLLECTION ON THE BASIN
OF BOTANIC GARDEN «PODILLIA» IN THE VINNYTSIA NATIONAL
AGRARIAN UNIVERSITY

*The present state of the trends of the use of herbaceous species *Paeonia L.* is analyzed and their prospects for greening of the Podillia area are determined. The studied cultivars and hybrids of the peony culture are entered in the State Register of Ukraine and analyzed the dynamics of their creation over the years. The analysis of researches and publications of cultivars of milky-flowered breeding breeding in our country was carried out. The decorative properties of the herbaceous peony varieties*

(Paeonia lactiflora Pall.) Were studied and the characteristics of the varieties represented by the originator of all indicators were presented. According to the results of the research, Paeonia L. varieties, which are entered in the State Register on a set of indicators that determine their decorative and economic and biological qualities, are recommended as objects for the enrichment of the plant variety for planting the Podillya and Vinnytsia National Agrarian University. The analysis of species and grade composition of Paeonia L. for the creation of a monosade on the basis of the Podillya Botanical Garden of Vinnytsia National Agrarian University has been carried out. The results of the research will be used for the course of lectures and practical classes under the program of the specialty "Landscape-gardening" for students of the Agronomy Faculty of Vinnitsia National Agrarian University.

Established in the field of horticulture, the species Paeonia L. is represented by a significant number of species (40) and rich varietal assortment of more than 5,000 varieties. At the same time, it was revealed that the range of decorative cultures of Ukraine includes 5 species, that is, less 2% grades.

From the practical point of view, all the studied varieties and hybrids of Ukrainian selection are of interest as potentially valuable objects for enriching the range of ornamental plants in Ukraine and are promising for the creation of a monosade based on the Vinnitsia National Agrarian University.

Keywords: *Paeonia L., variety, growing zone, direction of use, color of the flower, flowering period, aroma.*

Tabl. 4. Lit. 14.

Інформація про авторів

Мазур Віктор Анатолійович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур, ректор Вінницького національного аграрного університету (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3).

Прокопчук Валентина Мар'янівна – кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства Вінницького національного аграрного університету (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна 3).

Панцирева Ганна Віталіївна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства Вінницького національного аграрного університету (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна 3, e-mail: apantsyрева@ukr.net).

Мазур Віктор Анатольевич – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур, ректор Вінницького національного аграрного університету (21008, г. Вінниця, ул. Солнечная, 3).

Прокопчук Валентина Марьяновна – кандидат биологических наук, доцент, заведующий кафедрой садово-паркового хозяйства, садоводства и виноградарства Винницкого национального аграрного университета (21008, г. Винница, ул. Солнечная 3).

Панцырева Анна Витальевна – кандидат сельскохозяйственных наук, старший преподаватель кафедры садово-паркового хозяйства, садоводства и виноградарства Винницкого национального аграрного университета (21008, г. Винница, ул. Солнечная 3, e-mail: apantsyreva@ukr.net).

Mazur Viktor Anatoliyovych – Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor of the department of plant production, selection and bioenergetic cultures, rector of Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, Soniachna Str.3).

Prokopchuk Valentyna Marianivna – Candidate of Biological Sciences, Associate Professor of the department of horticulture, horticulture and viticulture of the Vinnytsia National Agrarian University (21, 008, Vinnytsia, Soniachna Str.3).

Pantsyreva Hanna Vitaliivna – Candidate of Agricultural Sciences, Senior Lecture of the department of horticulture, horticulture and viticulture of the Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, Soniachna Str.3, e-mail: apantsyreva@ukr.net).